

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0453/2013

6.12.2013

SPRÁVA

k európskej stratégii na riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí
(2013/2113(INI))

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

Spravodajca: Vittorio Prodi

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	11
STANOVISKO VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI.....	14
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	18

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

k európskej stratégii na riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí (2013/2113(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (rámcová smernica o odpade),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES zo 6. septembra 2006 o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, ktorou sa zrušuje smernica 91/157/EHS,
- so zreteľom na smernicu Rady 96/59/ES zo 16. septembra 1996 o zneškodnení polychlórovaných bifenylov a polychlórovaných terfenylov (PCB/PCT),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/53/ES z 18. septembra 2000 o vozidlách po dobe životnosti,
- so zreteľom na smernicu Rady 86/278/EHS z 12. júna 1986 o ochrane životného prostredia a najmä pôdy pri použití splaškových kalov v poľnohospodárstve,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov (smernica o obaloch),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu,
- so zreteľom na smernicu 2011/65/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2011 o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (RoHS),
- so zreteľom na smernicu Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/76/ES zo 4. decembra 2000 o spaľovaní odpadov,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH),

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii),
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. septembra 2011 o účinnej stratégii pre oblasť surovín pre Európu¹,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 13. februára 2012 s názvom Inovácie pre udržateľný rast: biohospodárstvo pre Európu (COM(2012) 60),
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 26. januára 2011 s názvom Európa efektívne využívajúca zdroje – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020 (COM(2011)0021) a na uznesenie Európskeho parlamentu z 24. mája 2012 o Európe efektívne využívajúcej zdroje²,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 (COM(2011)0244) a na uznesenie Európskeho parlamentu z 20. apríla 2012 na tému Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020³,
 - so zreteľom na zelenú knihu Komisie Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí (COM(2013)0123),
 - so zreteľom na rozhodnutie xxxx/2013 Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín a stanovisko Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A7-0453/2013),
- A. keďže právne predpisy EÚ sa nezaobierajú osobitne plastovým odpadom, a keďže sa považuje za súčasť všeobecného toku odpadu napriek svojmu osobitnému charakteru; keďže tento druh odpadu by sa už nemal považovať len za odpad, ale naopak za surovinu;
- B. keďže plastové materiály sa stávajú čoraz rozmanitejšie a ich použitie sa rozširuje, čo vedie k väčším objemom odpadu a častejšiemu kombinovaniu s inými materiálmi a zlúčeninami; keďže plasty sa kumulujú vo veľkom objeme (odhaduje sa, že v Atlantickom a Tichom oceáne pláva spolu 80 MT plastov) a v životnom prostredí pretrvávajú stovky rokov, zabíjajú morský život, spôsobujú toxické reakcie a uvoľňujú do

¹ Ú. v. EÚ C 51 E, 22.2.2013, s. 21.

² Prijaté texty, P7_TA(2012)0223.

³ Prijaté texty, P7_TA(2012)0146.

ekosystému a teda do potravinového reťazca endokrinné disruptory, látky, ktoré sú karcinogénne, mutagénne alebo poškadzujú reprodukciu, nanočastice a perzistentné organické znečisťujúce látky; keďže len v roku 2010 bolo na trh EÚ umiestnených 95,5 mld. plastových tašiek, z ktorých väčšina bola určená iba na jedno použitie, pričom v mnohých krajinách je ich použitie obmedzované alebo zakázané;

- C. keďže nedostatočné vykonávanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ o odpadoch, absencia príslušných cieľov a cenových mechanizmov, nedostatočný vnútorný dopyt po recyklovaných materiáloch, nezákonné ukladanie odpadu, nezákonný vývoz, nesprávne skladovanie, spracovanie a nesprávny spôsob dopravy plastového odpadu spôsobili vážne poškodenie životného a morského prostredia a zvýšenie vývozu odpadu, výsledkom ktorého je strata materiálov a zamestnanosti v EÚ;
- D. keďže zákaz ukladania plastového odpadu na skládky ako taký nevedie k želanému získaniu surovín, ak sú tieto množstvá presmerované do spaľovní;
- E. keďže v prípade plastového odpadu by sa malo trvať na prevencii a minimalizácii, a výrobcovia by sa mali nabádať k tomu, aby si pri tvorbe svojich výrobkov vybrali náhradné a trvalejšie materiály;
- F. keďže ekoinovácie a dizajn plastových výrobkov sú rozhodujúce pre európsku konkurencieschopnosť, pomáhajú priemyslu prispôbiť sa tlaku vysokých cien zdrojov a nedostatku materiálov a rozvíjajú kľúčové podporné technológie pre trvalo udržateľnú spoločnosť;
- G. keďže pevné úsilie o posun prostredníctvom zvýšenia recyklácie k vyváženému, cyklickému hospodárstvu počas celého životného cyklu, založenému na koncepcii odpadu ako zdroja a efektívne využívajúcemu zdroje, by mohlo byť pre EÚ prínosom z hľadiska tvorby pracovných miest a rastu; keďže hospodársky potenciál recyklácie plastového odpadu je v súčasnosti oveľa vyšší než 33 % dosiahnutých pri odpade s obalov a 25 % celkového objemu plastového odpadu, a vysoká miera recyklácie môže pomôcť v prípade nedostatku surovín;
- H. keďže v odvetví plastov je v súčasnosti v EÚ zamestnaných približne 1,6 milióna ľudí;
- I. keďže v stratégii Európa 2020 sa vyzýva na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast;
 - 1. víta zelenú knihu Komisie a uznáva, že sú potrebné osobitné opatrenia v právnych predpisoch EÚ o plastovom odpade, ako aj jednotnejšie, súladnejšie a prísnejšie vykonávanie a presadzovanie existujúcich právnych predpisov týkajúcich sa odpadu, a to najmä v oblasti odpadovej hierarchie: predchádzanie vzniku odpadu, jeho opätovné použitie, recyklácia a zhodnocovanie, a najmä v tých členských štátoch, ktoré ešte nedosahujú existujúce ciele;
 - 2. domnieva sa, že strategické plánovanie môže slúžiť ako začiatkový bod účinného odpadového hospodárstva;

3. zdôrazňuje, že s cieľom zabezpečiť, aby bol prístup Európskej komisie k tokom odpadov a hospodárstvu s uzavretým cyklom jednotnejší v rámci prebiehajúcej legislatívnej kontroly vhodnosti a vzhľadom na to, že približne 40 % plastového odpadu pochádza z obalov a výrobkov na jedno použitie, pričom v smernici o obaloch sa ako v jedinej ustanovuje osobitný cieľ týkajúci sa zberu plastového odpadu, je naliehavo nevyhnutné prepracovať túto smernicu a navrhnúť predpisy o odpade presahujúce pravidlá a normy týkajúce sa výrobkov; preto sa domnieva, že v rámci prípravy svojich budúcich návrhov musí Komisia zohľadňovať to, že plastový odpad zväčšia netvorí homogénne materiály, ale že tento tok odpadu je v skutočnosti tvorený viacerými plastovými materiálmi, prídavnými látkami alebo zlúčeninami rôznej povahy, ktoré si vyžadujú rozdielne zaobchádzanie; konštatuje, plastové odpadové materiály používané ako obaly prispievajú k zachovaniu kvality výrobkov všetkých druhov a ku zvýšeniu ich trvanlivosti, nie sú vždy nutné na ochranu výrobku;
4. zdôrazňuje, že právne predpisy EÚ o plastovom odpade by sa mali v prvom rade zamerať na jeho redukciu, a preto by mali byť revidované s cieľom začleniť:
 - konkrétne záväzné ciele týkajúce sa zberu, triedenia (ktoré by mohli dosiahnuť ambiciózných 80 %) a recyklácie rôznych tokov plastového odpadu (napr. OEEZ, vozidlá po dobe životnosti, obaly, poľnohospodársky odpad, stavebný odpad atď.) a povinné kritériá recyklovateľnosti (spresňujúce rozdiel medzi mechanickou/organickou recykláciou a zhodnotením/spaľovaním); zámerom by mal byť progresívny a ambiciózny cieľ recyklovaných plastov bez nebezpečných prídavných látok, ktoré sa už nesmú používať v nových výrobkoch, ktorý sa má dosiahnuť do roku 2020; niektoré členské štáty budú potrebovať prechodné obdobie na dosiahnutie cieľov určených na európskej úrovni;
 - celounionú harmonizáciu kritérií zberu, triedenia a celkového odpadového hospodárstva s cieľom zavedenia spravodlivých podmienok hospodárskej súťaže v súlade s odpadovou hierarchiou vrátane odstránenia technických, regulačných, administratívnych a finančných prekážok recyklácie;
 - osobitné označenie materiálov s cieľom poskytnúť spotrebiteľom informácie o ich mechanickej alebo organickej recyklovateľnosti spolu s tipmi pre spotrebiteľov na zvýšenie triedenia a recyklácie; ako aj
 - kritériá nahradenia plastových výrobkov na jedno použitie a s krátkou životnosťou materiálmi na opakované použitie a s dlhšou životnosťou;
5. súhlasí, že s plastovým odpadom by sa malo zaobchádzať ako s cenným zdrojom a malo by sa podporovať jeho opakované použitie, recyklácia a iné spôsoby jeho zhodnotenia a umožniť vytvorenie vhodného trhového prostredia; vyzýva Komisiu, aby do roku 2014 predložila návrhy na postupné ukončenie skládkovania recyklovateľného a zhodnotiteľného odpadu do roku 2020, bez toho, aby však podporovala možnosť rekuperácie energie na úkor recyklácie, keďže kritériá ekologickej efektivity sa musia uplatňovať na všetky riešenia v oblasti likvidácie odpadu; domnieva sa, že spolu s týmito cieľmi týkajúcimi sa recyklácie je preto kľúčové zaviesť primerané opatrenia odrádzajúce

od spaľovania recyklovateľných, kompostovateľných a biologicky rozložiteľných plastov s cieľom zoptimalizovať životný cyklus každého druhu plastu pri súčasnom rešpektovaní odpadovej hierarchie; zdôrazňuje, že týmto by sa takisto zmenil neudržateľný vývoj, v rámci ktorého sa doposiaľ zvyhodňovalo použitie nových výrobkov pred nákladnejšími recyklovanými výrobkami; zdôrazňuje, že už vo fáze návrhu výrobkov by sa mala zohľadňovať recyklovateľnosť a opraviteľnosť výrobkov; vyzýva preto Komisiu, aby navrhla opatrenia súvisiace s dizajnom, ktoré by zlepšili celkový vplyv výrobkov na životné prostredie, predchádzali nadmernému odpadu a podporovali trhy s recykláciou; domnieva sa, že plastové výrobky by sa mali navrhovať tak, aby sa maximalizovala ich trvanlivosť berúc do úvahy celý životný cyklus výrobku; v tomto smere sa domnieva, že Komisia musí v rámci nového právneho predpisu o plastovom odpade počítať s organizovaním väčšieho počtu inšpekcií pri ukladaní odpadu na skládku do roku 2020 a so zvýšením počtu kontrol v spaľovniach;

6. žiada, aby sa k energetickému zhodnocovaniu plastového odpadu pristupovalo len v prípadoch, keď nemožno využiť akúkoľvek inú možnosť, a pod podmienkou využívania vhodných technológií čistenia, aby sa zabránilo poškodzovaniu životného prostredia a ľudského zdravia;
7. domnieva sa, že najnebezpečnejšie plasty, teda tie, ktoré majú podľa vedeckých dôkazov najnepriaznivejší vplyv na ľudské zdravie a životné prostredie (ako sú mikroplasty a plasty rozkladajúce sa za pomoci oxidačných činidiel) a plasty obsahujúce ťažké kovy a iné látky, ktoré môžu takisto sťažiť proces recyklácie, by sa mali do roku 2020 čo najskôr prestať umiestňovať na trh alebo úplne zakázať, aby sa rozvinul trh s opakovane použitými a recyklovanými materiálmi, domnieva sa, že ich separovaný zber by sa mal okamžite realizovať; v tomto rámci sa domnieva, že nahradzovanie nebezpečných plastových materiálov a prídavných látok by sa malo podporovať okrem iného rozšírením zoznamu obmedzovaných látok v RoHS; domnieva sa tiež, že ako požaduje väčšina európskych občanov a spotrebiteľov⁴, malo by sa radikálne obmedziť a podľa možnosti postupne zrušiť použitie plastových tašiek na jedno použitie, ktoré sú nerecyklovateľné, biologicky nerozložiteľné a nekompostovateľné, a že je dôležité riešiť problematiku prevencie vzniku odpadu účinnjším riešením nadmernej spotreby a nezodpovednej likvidácie výrobkov na jedno použitie;
8. pripomína, že vo svete, v ktorom sú prírodné zdroje a plochy ornej pôdy čoraz vzácnejšie, dosahuje sa trvalosť znížením absolútnej hodnoty využívaných zdrojov a nie prostým nahradením niektorých z nich inými; zdôrazňuje, že by sa mali prijať primerané opatrenia na podporu biologicky rozložiteľných, biologických a kompostovateľných plastových výrobkov pod podmienkou, že ich výroba nebude mať negatívny vplyv na poľnohospodársky výstup pre ľudskú a živočíšnu spotrebu alebo na životné prostredie; zdôrazňuje tiež potrebu stavať na normách, ktoré sa na úrovni EÚ už uznávajú (t.j. CEN

⁴ Konzultácia o možnostiach obmedzenia používania plastových tašiek a možnostiach zlepšenia požiadaviek biologickej rozložiteľnosti v smernici 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov a viditeľnosti biologicky rozložiteľných obalových výrobkov pre spotrebiteľov – štatistika:

http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/pdf/statistics_consultation.xls

13432), aby sa mohlo lepšie rozlišovať medzi rozložiteľnými plastovými výrobkami, biologicky rozložiteľnými plastovými výrobkami a kompostovateľnými plastovými výrobkami spolu s poskytovaním jasnejších informácií o ich vlastnostiach, recyklovateľnosti a potenciáli opätovného využitia spotrebiteľom, ako aj recyklovačom a subjektom v odpadovom hospodárstve;

9. požaduje viac verejných i súkromných investícií do výskumu a technológií zameraných na získanie trvalo udržateľnejších plastov (t. j. menšia spotreba surovín pri zachovaní rovnakej kvality, opätovnej použiteľnosti a recyklovateľnosti) a lepšie začlenenie rozličných druhov do výrobného procesu a činností ďalšieho spracovania, bez vplyvu na kvalitu materiálov; domnieva sa, že pre lepšie procesy biologického rozloženia, metódy triedenia odpadu, spracovania, mechanickú recykláciu, odoberania plastov z oceánov, ekodizajn a inteligentné balenie sú potrebné nové technológie; domnieva sa v tejto súvislosti, že program Horizont 2020 by mohol poskytnúť príležitosti reagovať na túto dôležitú spoločenskú potrebu a že výhody by boli ďalekosiahle tak pre životné prostredie, ako aj pre občanov, od vytvorenia nových hospodárskych činností (napríklad triedenie s vysokým štandardom vykonávané ľudskou pracovnou silou) k obmedzeniu odpadu znečisťujúceho more a rizík súvisiacich so zdravím; zdôrazňuje, že toto môže najmä mladým ľuďom ponúknuť možnosť účasti v nových oblastiach činnosti a teda integrácie na trh práce; upozorňuje, že ak by sa v plnej miere vykonávali právne predpisy EÚ o odpade, mohli by vzniknúť úspory vo výške 72 miliárd EUR ročne, ročný obrat odvetvia odpadového hospodárstva a odvetvia recyklácie EÚ by sa zvýšil o 42 miliárd EUR a do roku 2020 by sa vytvorilo viac ako 400 000 pracovných miest; zdôrazňuje, že iné prostriedky EÚ by mohli výrazne prispieť k zavedeniu infraštruktúry zberu a recyklácie odpadu, ak sa bude dodržiavať odpadová hierarchie podľa rámcovej smernice o odpade;
10. preto požaduje opatrenia, ktoré nabádajú k recyklácii plastu ako najlepšej možnosti plnenia environmentálnych cieľov; žiada, aby viac postupov verejného obstarávania, a to aj v prípade európskych inštitúcií, zahŕňalo jasné požiadavky v oblasti recyklácie plastového odpadu, ako aj uprednostňovania používania recyklovaných plastov tam, kde je to možné;
11. domnieva sa, že členské štáty aj Komisia musia prijať odvážnejšie opatrenia na riešenie nezákonného vývozu plastového odpadu vrátane prísnejšieho presadzovania nariadení EÚ o preprave odpadu, ako aj prísnejších systémov monitorovania a kontrol v prístavoch a všetkých zariadeniach na spracovanie odpadu, zameraných na podozrivé nezákonné prevody a boj proti vývozu odpadu na opakované použitie (najmä vozidlá na konci životnosti a OEEZ), a zabezpečenie, aby vývoz smeroval len do zariadení spĺňajúcich požiadavky na nakladanie spôsobom prijateľným z hľadiska životného prostredia, ako sú uvedené v článku 49 nariadenia o preprave odpadu; poznamenáva, že pri predchádzaní nezákonnému vývozu a podstatnom znižovaní plastového obalu v životnom prostredí musí zohrávať úlohu uplatňovanie zásady rozšírenej zodpovednosti výrobcu, ako aj informovanosť spotrebiteľov; domnieva sa okrem toho, že EÚ by mala vo všetkých možných medzinárodných fórach, dohodách a inštitúciách presadzovať jednotný prístup k odpadovému hospodárstvu; zdôrazňuje, že EÚ by mala viesť celosvetovú iniciatívu na monitorovanie a výrazné zníženie množstva morského odpadu v oceánoch; takisto považuje za dôležité zabezpečiť prístup k spoľahlivým a porovnateľným údajom o tokoch

odpadu, tokoch prichádzajúcich a odchádzajúcich z Európy, objemoch a systémoch hospodárenia;

12. domnieva sa, že financovanie infraštruktúry recyklácie by malo mať prednosť pred financovaním ukladania odpadu na skládky a spaľovania odpadu, pričom je samozrejme nutné zohľadňovať potreby každého spoločenstva; nabáda európske obce a miestne samosprávy, odvetvie plastov a odvetvie recyklácie a odpadového hospodárstva, aby vyvinuli maximálne úsilie s cieľom motivovať občanov, aby v súvislosti s plastovým odpadom prijali koncepciu cyklického hospodárstva, počnúc širokou diskusiou o plánovanom zastarávaní, pričom podporia účinné systémy zberu a recyklácie a vytvoria primeranú infraštruktúru recyklácie ako zberné miesta pre plastový odpad, najmä v pobrežných a environmentálne zraniteľných oblastiach, počnúc oblasťami označenými členskými štátmi Únie ako chránené oblasti a/alebo národné parky; takisto sa domnieva, že by mohli značne prispieť k zosúladeniu činností v oblasti odpadového hospodárstva v Európe prostredníctvom dohody o spoločných normách a postupoch; vyzýva regionálne orgány, aby spolupracovali na integrovanom plánovaní odpadového hospodárstva, ak je rentabilné z hospodárskeho aj environmentálneho hľadiska, a podporovali najmä zriadenie poľnohospodárskych zberných centier pre toky plastového odpadu (t. j. plasty zo skleníkov);
13. podporuje s cieľom posilnenia zvyšovania informovanosti konkrétne činnosti a kampane, ako napríklad zavedenie európskeho dňa plastového odpadu, v rámci ktorého by občania mohli napríklad za primeranú peňažnú odmenu vrátiť akýkoľvek objem plastového odpadu na vopred určené miesta, ako prostriedok na zabezpečenie dodávok recyklovateľných plastov a zvýšenie informovanosti verejnosti o recyklácii a efektívnom využívaní zdrojov; domnieva sa, že v rámci tejto udalosti by sa mohli napr. čistiť pláže ako symbolický príspevok k politike obmedzovania znečisťovania pobrežia plastovým odpadom; vyzýva na súčinnosť takýchto udalostí s kampaňami „Let’s do it“, európskym týždňom znižovania tvorby odpadu a budúceho dňa čistenia; víta pilotný projekt Európskej komisie MARELITT na odstránenie morského odpadu zo štyroch regionálnych morí Európy a na zníženie vplyvov morského plastového odpadu na životné prostredie, zdravie, hospodárstvo a v sociálnej oblasti; navrhuje, aby Komisia zintenzívnila dialóg s tretími krajinami, ako sú krajiny s teritoriálnymi vodami v Čiernom mori, s cieľom riešiť problém morského plastového odpadu účinnejšie;
14. zdôrazňuje, že novým iniciatívam na úrovni EÚ v oblasti environmentálnej politiky, ekologických inovácií, odpadového hospodárstva a biohospodárstva by mali predchádzať spoľahlivé posúdenia vplyvu – zamerané aj na sociálne dôsledky týchto iniciatív a príležitosti v oblasti pracovného trhu – ktoré by sa mali predovšetkým zameriavať na potenciál vytvárania pracovných miest a potrebu zaviesť počiatočnú a trvalú odbornú prípravu v záujme vytvárania ekologických pracovných miest;
15. pripomína, že členské štáty by mali pri zosúladovaní hospodárskych a environmentálnych otázok podporovať iniciatívy, ktoré uľahčujú rozvoj odvetví s najvyšším potenciálom dôstojnej práce a ktoré predovšetkým pomáhajú pri prechode na udržateľné hospodárstvo a vytváraní udržateľných kvalitných pracovných miest v hospodárstve, ktoré je menej náročné na zdroje, v súlade so stratégiou Európa 2020; vyzýva miestne a regionálne orgány, aby v záujme splnenia viacnásobných cieľov a podpory ekologických pracovných miest v rámci tohto procesu zladili poskytovanie

verejných služieb s environmentálnymi cieľmi;

16. považuje za prioritu, aby sa určili budúce potreby pracovného trhu a potreby v oblasti zručností; zdôrazňuje, že je potrebné zaviesť stratégie na to, aby zručnosti pracovníkov zodpovedali budúcim potrebám pracovného trhu; zdôrazňuje v tejto súvislosti skutočnosť, že na riešenie výziev, ktoré prináša prechod na hospodárstvo, ktoré je menej náročné na zdroje, je potrebná primeraná úroveň odbornej prípravy a zručností, aby sa úspešne rozvíjali ekologické inovácie a správne vykonávali právne predpisy EÚ o odpade; odporúča členským štátom, aby do svojich systémov odbornej prípravy začlenili model cyklického hospodárstva; poznamenáva, že odborná príprava môže zlepšiť vnímanie práce v oblasti recyklácie a môže prispieť k udržaniu personálu a k zlepšeniu postupov v oblasti ochrany zdravia a práce; v tejto súvislosti pripomína, že na základe podpory odborného a praktického vzdelávania môže Európsky sociálny fond pomôcť uspokojiť dopyt po udržateľných kvalitných pracovných miestach v rámci hospodárstva menej náročného na zdroje v súlade s balíkom o sociálnych investíciách, ktorý Komisia predložila vo februári 2013.
17. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Odvetvie plastov v Európe vytvorí približný ročný obrat 300 miliárd EUR a zamestnáva 1,54 milióna osôb, údaje týkajúce sa odpadu však nie sú konsolidované, kolíšu od 25 MT vyrobených v roku 2008 podľa údajov Európskej komisie, do 13 MT v roku 2010 podľa údajov EEA. Bez spoľahlivých a porovnateľných údajov o výrobe, zbere, triedení, recyklácii, zhodnocovaní a likvidácii plastov je ťažké vytvoriť cielenu a účinnú politiku, najmä pokiaľ ide o činnosti proti nezákonným tokom odpadu. Je zrejmé, že vplyv plastov na životné prostredie sa stále podceňuje.

V rámci kontroly vhodnosti smerníc o toku odpadu táto zelená kniha poskytuje včasnú možnosť zamerať sa na súdržnú a ambicióznú harmonizáciu právnych predpisov. Prvým krokom by preto malo byť vytvorenie osobitných právnych predpisov EÚ o plastovom odpade a stanovenie súvisiacich cieľov, ako aj prísne vykonávanie súčasných predpisov.

Vzhľadom na to, že približne 40 % odpadu pochádza z obalov, je vhodné začať naše hodnotenie touto oblasťou. V súvislosti s plastovým odpadom nie sú stanovené nijaké ciele okrem smernice o obaloch a odpadoch z obalov, ktorá sa od roku 1994 nezmenila a v ktorej sa stanovuje množstvo vyzbieraných plastov na 22,5 %. Nastal čas upraviť normy podľa novej situácie vo výrobe a zabezpečiť, aby boli zlučiteľné s povinnosťami ostatných odvetví v oblasti životného prostredia vzhľadom na hierarchiu stanovenú prostredníctvom rámcovej smernice o odpadoch. Ak sa smernica o obaloch a odpadoch z obalov nereštrukturalizuje prostredníctvom oddelenia štandardov a noriem v oblasti obchodu/priemyslu/hospodárskej súťaže od povinností týkajúcich sa životného prostredia, nebudeme môcť riešiť problém týkajúci sa 40 %. Prepracovanie tejto smernice by malo zahŕňať pravidlá týkajúce sa ekodizajnu, na základe ktorých by bol možný zber a triedenie odpadu na účinnú recykláciu s použitím novej technológie (napríklad infračervené a osobitné označenie) a recyklovateľných materiálov. Na základe toho bude mať náš európsky priemysel možnosť stanoviť normy a súčasne zachovať, alebo dokonca zvýšiť svoju globálnu konkurencieschopnosť.

Okrem toho odvetvie by malo vyvinúť väčšie úsilie, pokiaľ ide o transparentnosť informácií, s cieľom jasne vymedziť vlastnosti výrobkov, ktoré uvádza na trh: je nevyhnutné, aby spotrebiteľia vedeli, či plastový výrobok, ktorý si kúpili, je recyklovateľný, kompostovateľný, biologicky rozložiteľný alebo vratný, s cieľom uľahčiť proces triedenia. Tento druh inovácie by podporoval činnosti v oblasti výskumu a vývoja a vytvorenie pracovných miest, súčasne by bol prínosom pre životné prostredie. Prostredníctvom všetkých týchto opatrení by sa zaviedla hierarchia odpadov a zabezpečilo sa, aby sa recyklácia riadila opakovaným použitím plastov, ale aby sa uprednostnila pred rekuperáciou energie spaľovaním. Všeobecná možnosť je, že skládky odpadu by sa nebrali do úvahy ako vhodná možnosť spracovania plastového odpadu a veríme, že čoskoro sa prijme konečný dátum ich zákazu (navrhujeme rok 2020, keďže sa domnievame, že niektoré členské štáty majú stále problémy s rozšíreným zberom triedeného odpadu a nemôžu využiť iné možnosti).

Plasty predstavujú veľmi cenný zdroj, aby sa vyvážali na skládky alebo jednoducho spaľovali. Ak chceme zaručiť koherenciu európskej hlavnej iniciatívy v oblasti energetickej účinnosti

a využiť koncepciu cyklického hospodárstva takisto pre plasty, je nevyhnutné prestať podporovať niektoré činnosti, ktoré zvyhodňujú neudržateľné využívanie, ako je vyváženie na skládky alebo spaľovanie recyklovateľných plastov.

Veľmi dôležitá je potreba jasne vymedziť, čo predstavuje rekuperáciu a odstrániť mýtus o tom, že sa rovná recyklácii (najmä ak sa pod pojmom rekuperácia myslí rekuperácia energie spaľovaním plastov). Nemala by to byť voľba buď – alebo, ale lineárny proces podpory najprv obmedzenia, potom opakovaného využitia a napokon recyklácie. Ako môžeme zabezpečiť väčšiu prítlačivosť recyklovaných plastov, ak sú skutočné trhové ceny príliš vysoké, aby umožnili lepšie začlenenie opakovane použitých plastov do nových postupov výroby plastov? Prečo sú recyklované plasty drahšie než novo vyrobené druhy? Nemali by sme teda podporiť recykláciu namiesto spaľovania (ako robíme doposiaľ), aby spaľovanie recyklovateľných a biologicky rozložiteľných plastov bolo drahé a nemoderné? V konečnej analýze ide o problém, s ktorým sa stretávame stále častejšie; čo chce urobiť Európa so spaľovňami, ktoré sa udržiavajú vďaka priamym alebo nepriamym dotáciami na zachovanie ich nadmernej kapacity? Je otázkou času, kým priamo alebo nepriamo podporíme recyklačné zariadenia. Je nevyhnutné, aby sme uviedli na trh viac recyklovaných materiálov s cieľom znížiť jednotkové náklady na ich výrobu a zabezpečiť, aby boli dôležitejším prvkom súčasného systému a súčasne vytvorili viac ekologických pracovných miest.

Preto sa na základe zavedenia cieľa zameraného na dosiahnutie 75 % recyklovaných plastov do roku 2020, povinných kritérií recyklovateľnosti a osobitných označení uľahčujúcich triedenie začne diskusia a podporí použitie modernejších a účinnejších systémov odpadového hospodárstva. Tento proces sa ďalej podporí (a takisto sa zabezpečí splnenie cieľov) prostredníctvom financovania výskumu a vývoja v oblasti lepších postupov recyklácie, zberu a triedenia, ako aj modernejších materiálov, najmä pokiaľ ide o ich opakované použitie a trvanlivosť.

Tie druhy plastov, ktoré nepatria do tohto modelu, najnebezpečnejšie pre životné prostredie a ľudské zdravie a tie, ktoré nie sú v súlade s plánom pre efektívne využívanie zdrojov, ako sú plasty rozkladajúce sa za pomoci oxidačných činidiel, mikroplasty a plasty na jedno použitie, by sa mali postupne prestať uvádzať na trh alebo úplne zakázať.

Ďalší zásadný krok je zabezpečiť spoločný záväzok občanov, výrobcov a verejných správ a profesijných združení. V tomto rámci je takisto prvoradé zvýšiť povedomie prostredníctvom informačných kampaní podporujúcich informovanosť verejnosti – ako je európsky deň plastového odpadu. Najväčšie úsilie tu musia vynaložiť miestne orgány: sú zodpovedné za organizáciu všetkých činností súvisiacich s likvidáciou plastového odpadu, nielen komunálneho, ale takisto priemyselného a nebezpečného odpadu, a v neposlednom rade odpadu z pobrežných a námorných zariadení.

Morský odpad je vážny problém, ktorý sa nevyrieši len kampaňou. Pri zvyšovaní povedomia a podpore iného zodpovedného prístupu k riadeniu našich morí a zachovaniu biodiverzity – takisto vzácneho zdroja potravy – bude rozhodujúca dobrovoľnícka činnosť.

Jedna časť problému súvisí s medzinárodnou dopravou a nedostatočným plnením Bazilejského dohovoru: v súvislosti s týmto rozmerom je nevyhnutný pevnejší záväzok EÚ aj národných vlád. Môžeme začať zabezpečením prísnejšej kontroly tokov a jasnejších pravidiel v našich medzinárodných dohodách, aj tých, ktoré sa týkajú zjavne nesúvisiacich oblastí, ako

sú výmena technológií alebo vzdelávanie: mali by sme viac podporovať naše environmentálne vhodné materiály, postupy a projekty s cieľom zabezpečiť prijatie európskej normy na celosvetovej úrovni.

18.10.2013

STANOVISKO VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI

pre Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

k európskej stratégii na riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí (2013/2113(INI))

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko: Jean Lambert

NÁVRHY

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci vyzýva Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. keďže v stratégii Európa 2020 sa vyzýva na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast;
2. keďže v odvetví plastov je v súčasnosti v EÚ zamestnaných približne 1,6 milióna ľudí;
3. keďže v odvetví recyklácie plastov by mohlo v EÚ vzniknúť približne 162 000 pracovných miest, ak by sa miera recyklácie zvýšila do roku 2020 na 70 %;
4. zdôrazňuje, že novým iniciatívam na úrovni EÚ v oblasti environmentálnej politiky, ekologických inovácií, odpadového hospodárstva a biohospodárstva by mali predchádzať spoľahlivé posúdenia vplyvu – zamerané aj na sociálne dôsledky týchto iniciatív a príležitosti v oblasti pracovného trhu – ktoré by sa mali predovšetkým zameriavať na potenciál vytvárania pracovných miest a potrebu zaviesť počiatočnú a trvalú odbornú prípravu v záujme vytvárania ekologických pracovných miest;
5. pripomína, že členské štáty by mali pri zosúladovaní hospodárskych a environmentálnych otázok podporovať iniciatívy, ktoré uľahčujú rozvoj odvetví s najvyšším potenciálom dôstojnej práce a ktoré predovšetkým pomáhajú pri prechode na udržateľné hospodárstvo a vytváraní udržateľných kvalitných pracovných miest v hospodárstve, ktoré je menej náročné na zdroje, v súlade so stratégiou Európa 2020; vyzýva miestne a regionálne orgány, aby v záujme splnenia viacnásobných cieľov a podpory ekologických pracovných miest v rámci tohto procesu zladili poskytovanie verejných služieb s environmentálnymi cieľmi;

6. zdôrazňuje skutočnosť, že ciele stanovené v rámcovej smernici o odpade, smernici o obaloch a smernici o odpade z elektrických a elektronických zariadení vytvárajú príležitosti na nové pracovné miesta v rôznych odvetviach hospodárstva na základe účinku presahovania, a preto by sa v relevantných priemyselných odvetviach mal podporiť vznik priaznivého prostredia, aby mohli tento svoj potenciál v plnej miere využiť; zdôrazňuje, že najmä mladým ľuďom to prináša možnosť zapojiť sa do nových činností a integrovať sa vďaka tomu do trhu práce; upozorňuje, že ak by sa v plnej miere vykonávali právne predpisy EÚ o odpade, mohli by vzniknúť úspory vo výške 72 miliárd EUR ročne, ročný obrat odvetvia odpadového hospodárstva a odvetvia recyklácie EÚ by sa zvýšil o 42 miliárd EÚ a do roku 2020 by sa vytvorilo viac ako 400 000 pracovných miest;
7. podčiarkuje potenciál modelu cyklického hospodárstva, ktorý tým, že umožňuje oddeliť rast od vyčerpávania zdrojov, je regeneračným modelom, ktorý môže mať vplyv na všetky odvetvia a byť zdrojom pracovných miest; zdôrazňuje, že cyklické hospodárstvo predpokladá úplnú zmenu nášho vnímania „výrobných“, a že v každej fáze životného cyklu výrobku, od ekologického dizajnu, cez opravu a zabalenie do nového obalu až po recykláciu, budú potrebné nové pracovné miesta;
8. poukazuje na to, že dôsledkom prísnych pravidiel pre recykláciu elektrických spotrebičov v Európe je často to, že značná časť elektrického a elektronického odpadu sa recykluje v západnej Afrike v podmienkach škodlivých pre ľudí a prírodu; žiada prísnejší monitoring v EÚ, aby sa v budúcnosti zamedzilo takýmto praktikám; domnieva sa, že zmeny právnych predpisov v oblasti životného prostredia v krajinách ako Čína a Malajzia, ktoré sa týkajú dovozu neumytého plastového odpadu, by mohli významne stimulovať väčšie investície do zhodnocovania a recyklácie v EÚ a tvorbu ďalších pracovných miest;
9. pripomína, že zlepšenie vykonávania právnych predpisov EÚ o odpade prispeje k hospodárskemu rozvoju, a tým k tvorbe pracovných miest; zdôrazňuje, že recyklácia a ďalšie použitie, čo sú odvetvia náročné na pracovnú silu, môžu byť dôležitými zdrojmi pracovných miest a mali by byť v náležitých prípadoch zvýhodnené v revidovanom rámci EÚ pre odpad;
10. zdôrazňuje však, že potenciál pracovných miest v odvetví recyklácie by v prvom rade nemal narúšať úsilie o zníženie intenzity využívania zdrojov a závislosti od zdrojov tohto odvetvia, čo je výzva, ktorá ponúka aj nové pracovné príležitosti;
11. pripomína, že v súvislosti s inováciami, ktoré v súčasnosti prebiehajú vo výrobe plastov (nielen v oblasti nanotechnológií), a s tým, ako vplyvajú na riadenie plastového odpadu, vznikajú nové výzvy z hľadiska zdravia a bezpečnosti pri práci a vyzýva Komisiu, aby na tieto výzvy odpovedala v budúcom akčnom pláne pre plastový odpad stanovením primeraných európskych noriem na ochranu práce a zdravia pre všetky zainteresované osoby: zamestnancov, poskytovateľov služieb a samostatne zárobkovo činné osoby;
12. považuje za prioritu, aby sa určili budúce potreby pracovného trhu a potreby v oblasti zručností; zdôrazňuje, že je potrebné zaviesť stratégie na to, aby zručnosti pracovníkov zodpovedali budúcim potrebám pracovného trhu; zdôrazňuje v tejto súvislosti skutočnosť, že na riešenie výziev, ktoré prináša prechod na hospodárstvo, ktoré je menej náročné na zdroje, je potrebná primeraná úroveň odbornej prípravy a zručností, aby sa úspešne rozvíjali ekologické inovácie a správne vykonávali právne predpisy EÚ o odpade;

odporúča členským štátom, aby do svojich systémov odbornej prípravy začlenili model cyklického hospodárstva; poznamenáva, že odborná príprava môže zlepšiť vnímanie práce v oblasti recyklácie a môže prispieť k udržaniu personálu a k zlepšeniu postupov v oblasti ochrany zdravia a práce; v tejto súvislosti pripomína, že na základe podpory odborného a praktického vzdelávania by Európsky sociálny fond mal pomôcť uspokojiť dopyt po udržateľných kvalitných pracovných miestach v rámci hospodárstva menej náročného na zdroje v súlade s balíkom o sociálnych investíciách, ktorý Komisia predložila vo februári 2013.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	17.10.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 33 - : 2 0 : 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Edit Bauer, Heinz K. Becker, Jean-Luc Bennahmias, Phil Bennion, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Frédéric Daerden, Richard Falbr, Thomas Händel, Stephen Hughes, Danuta Jazłowiecka, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Csaba Óry, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Nicole Sinclair, Jutta Steinruck, Andrea Zaroni, Inês Cristina Zuber
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Georges Bach, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Csaba Sógor, Tatjana Ždanoka
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Eric Andrieu, Pilar Ayuso, Eduard-Raul Hellvig

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	28.11.2013
Výsledok záverečného hlasovania:	+: 60 -: 1 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Elena Oana Antonescu, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Lajos Bokros, Franco Bonanini, Biljana Borzan, Yves Cochet, Spyros Danellis, Chris Davies, Esther de Lange, Bas Eickhout, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Martin Kastler, Holger Krahmer, Corinne Lepage, Kartika Tamara Liotard, Linda McAvan, Miroslav Ouzký, Gilles Pargneaux, Andrés Perelló Rodríguez, Pavel Poc, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Carl Schlyter, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Thomas Ulmer, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Erik Bánki, Gaston Franco, Julie Girling, Eduard-Raul Hellvig, Georgios Koumoutsakos, Marusya Lyubcheva, Judith A. Merkies, Miroslav Mikolášik, James Nicholson, Alojz Peterle, Vittorio Prodi, Marita Ulvskog, Vladimir Urutchev, Anna Záborská, Andrea Zanoni
Náhradník (čl. 187 ods. 2) prítomný na záverečnom hlasovaní	Kārlis Šadurskis